

Yapı Kredi Vedat Nedim Tör Müzesi, 31 Ağustos'a dek 'İmparatorluktan Cumhuriyete Kâğıt Paranın Öyküsü' adlı sergiye ev sahipliği yapıyor.

Yapı Kredi Bank's Vedat Nedim Tör Museum is hosting an exhibition titled 'The Story of Paper Money from the Empire to the Republic' through 31 August.

Dünyada tek örneği bulunan el yazması ve faizli kaimeler, ordu kaimeleri, belediye paraları, çok dilli paralar, kilise paraları, Atatürk ve İnönü resimli paralar, bu serginin kahramanları. Sergide yerini alan paraların fotoğraf ve öyküleri Osmanlı para politikaları tarihine ışık tutarken, birer tarihi belge olarak da bugüne yansıyorlar. 'İmparatorluktan Cumhuriyete Kâğıt Paranın Öyküsü', 168 yıllık sürede yaşanan çok sayıda olay ve öyküyle dolu bir sergi olarak ziyaretçilerini bekliyor.

PARANIN EN ÖNEMLİ ÖZELLİĞİ

Toplumda ortak değer ölçüsü ve alışveriş aracı olarak kabul edilen paranın en önemli özelliği, herkes tarafından kabul gören ortak bir değer ve değişim aracı olması. Genel olarak 'mal-para' ve 'itibarî para' olarak ikiye ayrılan 'para'nın tedavüldeki değeri kadar madenî değere de sahip olana 'mal-para' deniyor. Tarihteki ilk mal-para, MÖ 7. yüzyılda Anadolu'da Lidyalılar tarafından basılıp kullanılan elektron sikkelerdir. 'İtibarî para' (kâğıt para, banknot) ise, üzerinde yazı olan, yani kendisine atfedilen değer dışında aynı bir kıymeti olmayan; piyasada altın ve gümüş parayı temsilen dolaşımda olana denir. Tarihte ilk itibarî paranın ise, MÖ 140 yılında Wu Ti hanedanı zamanında Çinliler tarafından kullanıldığı ve Moğollar zamanına kadar aralıklarla



Showcased in this exhibition are handwritten and promissory notes and bills unique in the world, including bills issued during wartime and by municipalities, multilingual bills, bills issued by churches, and banknotes featuring images of Ataturk and Inonu. The photographs and stories on the bills in the exhibition not only throw light on the history of Ottoman monetary policies but are at the same time historical documents. 'The Story of Paper Money from the Empire to the Republic' is an exhibition packed with stories and incidents covering a period of 168 years. It awaits visitors at the Bank's Vedat Nedim Tör Museum in Istanbul's Galatasaray district.

THE MOST SALIENT CHARACTERISTIC OF MONEY

The main characteristic of money, which is a common measure of value and a medium of exchange in society, is that its use as such is universally acknowledged. Money is generally

tedavülde bulunduğu kabul ediliyor. Uygurlar, 11. yüzyılda 'kumdu' adı verilen ve kumaş parçaları üzerine mühürler basılı paraları kullanmışlardır. Suvar Türkleri 'ekin' denilen kumaş ve İdil Bulgarları'yla Hazarlar da deri-paraları kullanmışlardır.

AVRUPA'DA PARA

Avrupa'da ilk kâğıt para İsveç'teki Stockholm Bankası'nca 1666'da basılır. 1672'de İngiltere'de Goldsmith's paraları denilen kâğıt para piyasaya sürülür. Amerika'da ise, 1690 yılında asker maaşlarına karşılık olmak üzere Massachusetts Hükümeti tarafından çıkarılır. Kâğıt para serüveni, Fransa'da 1716'da kurulan La Banque Générale isimli özel banka ile başlar.

OSMANLI'NIN KÂĞIT PARA MACERASI

Osmanlı'nın ilk kâğıt para macerası ise 1840 yılında başladı. Bu ilk kâğıt paralara, 'kaime' adı veriliyordu. Aslında Osmanlı para sistemi madenî para rejimine dayanıyordu ancak, piyasadaki yabancı paraların varlığı hazine için büyük sıkıntı yaratmaktaydı. I. Mahmud döneminde piyasada 36 çeşit gümüş paranın mevcut olması, para sisteminin içinde bulunduğu karmaşıklığın boyutlarını açıkça ortaya koymaktadır. Tanzimat'ın ilanıyla, vaat edilen reformların hayata geçirilmesi de büyük bir malî kaynak ihtiyacı doğurmuştu. İlk olarak 160 bin liralık kaime tedavüle sürüldü. Kâğıt paraya güvenemeyen halk alışverişlerde kullanılacak para üzerinde pazarlık ediyor, "kâğıt para almam, akçe isterim" diyerek sorun çıkarıyordu. Halk, kaimeyi benimsemekte zorlandı; ancak kısa süre içinde hükümetin elindeki tüm kaimeler alıcı buldu.

VE KALPAZANLAR TÜZERER...

Kâğıt paraya geçişle birlikte Osmanlı Devleti'nin başı

divided into two types, commodity money and representative money, the former having an inherent value as metal as well as a value in circulation. The first such coins in the world were the 'elektron' coins struck and used by the Lykians of Anatolia in the 7th century B.C. Representative money (paper money, banknotes and bills) has writing on it but does not actually possess the value attributed to it but rather circulates in the market in representation of gold and silver coins. The first representative or symbolic money was printed by the Chinese in 140 B.C. during the reign of the Han Emperor Wu Ti and remained in circulation more or less continuously up to the time of the Mongols. The Uighurs in the eleventh century used pieces of cloth known as 'kumdu' on which they stamped seals. The Sabir (Suvar) Turks also used cloth money, known as 'ekin', and the Idil (or Volga) Bulgars and the Khazars both used money made of leather.

MONEY IN EUROPE

The first paper money in Europe was printed by the Stockholm Bank of Sweden in 1666, and in 1672 paper money known as 'goldsmiths receipts' was put on the market in Britain. In America notes were issued in 1690 by the government of Massachusetts, to pay soldiers' salaries. The story of paper money in France begins with a private bank known as La Banque Générale founded in 1716.

PAPER MONEY AMONG THE OTTOMANS

The history of paper money among the Ottomans started in 1840 with bills known as 'kaime'. The existence of 36 kinds of silver coins on the market during the reign of Mahmud I clearly underscores the dimensions of the mayhem in the monetary system. With the proclamation of the Tanzimat (Period of Restructuring) in 1839 and the



Sultan Abdülhamid döneminden sahte para örneği, Yapı Kredi Koleksiyonu.

An example of a counterfeit bill from the period of Abdülhamid, Yapı Kredi Collection.



1855 tarihli 10 kuruş, Maliye Nazırı Ali Şefik mühürlü, Yapı Kredi Koleksiyonu.

A 10-kuruş bill dated 1855. Stamped with the seal of Finance Minister Ali Şefik, Yapı Kredi Collection.



İkinci emisyon % 12 faizli 100 kuruş, Maliye Nazırı Musa Saffeti mühürlü, Yapı Kredi Koleksiyonu.

Second issue of the 100-kuruş bill with 12% interest. Stamped with the seal of Finance Minister Musa Saffeti, Yapı Kredi Collection.